

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/58/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821200921
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:5821200921.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu a členiek senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Renáty Krajčiovej, v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXX/X, E., 2/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/XX, H., 3/ I. J. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/XX, H., 4/ G. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XXX, všetci žalobcovia zastúpení Mgr. Igorom Paliderom, advokátom so sídlom Klinec II č. 215/29, Zubrohlava, proti žalovanému: L. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. X, zastúpenému JUDr. Ladislavom Meštríkom, advokátom so sídlom E. B, Lukáča 2, Martin, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/27/2021-144 zo dňa 03.05.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobcom priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie podľa ust. § 134 ods. 1 a 3, § 460 OZ, § 137 písm. c) CSP určil, že pozemky v k.ú. K. zapísané na A/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2329 - lesný pozemok o výmere 489 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2330/1 - lesný pozemok o výmere 12951 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2330/2 - lesný pozemok o výmere 323 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2330/3 - lesný pozemok o výmere 360 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/1 - orná pôda o výmere 589 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/2 - orná pôda o výmere 757 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/3 - orná pôda o výmere 765 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/4 - orná pôda o výmere 873 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/5 - orná pôda o výmere 320 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/6 - orná pôda o výmere 268 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/7 - orná pôda o výmere 233 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2331/8 - orná pôda o výmere 241 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2332 - trvalý trávny porast o výmere 896 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2333 - trvalý trávny porast o výmere 2995 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2334 - lesný pozemok o výmere 62518 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2335 - trvalý trávny porast o výmere 837 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2336 - trvalý trávny porast o výmere 2268 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2337 - lesný pozemok o výmere 22268 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2338 - orná pôda o výmere 1112 m²,
- pozemok registra E KN parc. č. 2339 - trvalý trávny porast o výmere 1572 m²

všetky pozemky v podiele 12/216 úč., evidované pod B 38 na meno M. L.

B/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3026 - orná pôda o výmere 830 m²,
  - pozemok registra E KN parc. č. 3550/1 - trvalý trávny porast o výmere 6 m²,
- všetky pozemky v podiele 6/108 úč., evidované pod B 27 na meno M. L.

C/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2340/4 - trvalý trávny porast o výmere 69 m²
- pozemok v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 30 na meno M. L.

D/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3036 - trvalý trávny porast o výmere 1237 m²
  - pozemok registra E KN parc. č. 3539/1 - trvalý trávny porast o výmere 294 m²
  - pozemok registra E KN parc. č. 3539/3 - trvalý trávny porast o výmere 205 m²
- všetky pozemky v podiele 6/108 úč., evidované pod B 27 na meno L. M.

E/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3031 - orná pôda o výmere 3028 m²
- pozemok v podiele 6/108 úč., evidovaný pod B 35 na meno M. L.

F/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3533 - orná pôda o výmere 1366 m²
- pozemok v podiele 6/36 úč., evidovaný pod B 26 na meno M. L.

G/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2342/3 - trvalý trávny porast o výmere 4500 m²
- pozemok v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 36 na meno M. L.

H/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2357/4 - trvalý trávny porast o výmere 115 m²
  - pozemok registra E KN parc. č. 2357/5 - trvalý trávny porast o výmere 46 m²
- všetky pozemky v podiele 12/72 úč., evidované pod B 19 na meno M. L.

CH/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2348 - orná pôda o výmere 806 m²
  - pozemok registra E KN parc. č. 2350 - orná pôda o výmere 716 m²
  - pozemok registra E KN parc. č. 2366/2 - orná pôda o výmere 398 m²
- všetky pozemky v podiele 12/72 úč., evidované pod B 19 na meno M. L.

I/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2340/3 - trvalý trávny porast o výmere 211 m²
- pozemok v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 43 na meno M. L.

J/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2340/2 - trvalý trávny porast o výmere 26 m²
  - pozemok registra E KN parc. č. 2341/3 - orná pôda o výmere 152 m²
- všetky pozemky v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 36 na meno M. L.

K/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2354/1 - orná pôda o výmere 1684 m²
- pozemok v podiele 12/72 úč., evidovaný pod B 19 na meno M. L.

L/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2343 - orná pôda o výmere 1396 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 2344 - orná pôda o výmere 1076 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 2345 - orná pôda o výmere 620 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 2346 - orná pôda o výmere 1003 m²

- pozemok registra E KN parc. č. 2441/13 - orná pôda o výmere 290 m²
všetky pozemky v podiele 12/216 úč., evidované pod B 36 na meno M. L.

M/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2342/1 - trvalý trávny porast o výmere 274 m²
pozemok v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 36 na meno M. L.

N/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2341/1 - orná pôda o výmere 22356 m²
pozemok v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 36 na meno M. L.

O/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3553 - orná pôda o výmere 1211 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3561 - orná pôda o výmere 235 m²
všetky pozemky v podiele 6/36 úč., evidované pod B 18 na meno M. L.

P/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3035 - orná pôda o výmere 1464 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3556 - trvalý trávny porast o výmere 820 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3557 - orná pôda o výmere 484 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3558 - orná pôda o výmere 232 m²
všetky pozemky v podiele 6/108 úč., evidované pod B 18 na meno M. L.

Q/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3028 - trvalý trávny porast o výmere 2157 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3034 - trvalý trávny porast o výmere 1406 m²
všetky pozemky v podiele 6/108 úč., evidované pod B 18 na meno M. L.

R/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2442/21 - trvalý trávny porast o výmere 108 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 2442/23 - trvalý trávny porast o výmere 35 m²
všetky pozemky v podiele 12/72 úč., evidované pod B 19 na meno M. L.

S/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2357/1 - trvalý trávny porast o výmere 173 m²
pozemok v podiele 12/72 úč., evidovaný pod B 21 na meno M. L.

T/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2340/1 - trvalý trávny porast o výmere 1695 m²
pozemok v podiele 12/216 úč., evidovaný pod B 30 na meno M. L.

U/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2357/6 - trvalý trávny porast o výmere 31 m²
pozemok v podiele 12/72 úč., evidovaný pod B 17 na meno M. L.

V/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3551 - trvalý trávny porast o výmere 506 m²
pozemok v podiele 6/36 úč., evidovaný pod B 8 na meno M. L.

W/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 3526 - orná pôda o výmere 1649 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3530 - orná pôda o výmere 939 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 3531 - orná pôda o výmere 556 m²
všetky pozemky v podiele 6/36 úč., evidované pod B 18 na meno M. L.

X/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2352 - orná pôda o výmere 1868 m²
- pozemok registra E KN parc. č. 2366/1 - orná pôda o výmere 5623 m²

- pozemok registra E KN parc. č. 2369/3 - trvalý trávny porast o výmere 824 m²
všetky pozemky v podiele 12/72 úč., evidované pod B 26 na meno M. L.

Y/LV XXXX, k.ú. a obec K.

- pozemok registra E KN parc. č. 2357/3 - trvalý trávny porast o výmere 807 m² pozemok v podiele 12/72 úč., evidovaný pod B 11 na meno M. L. patria do dedičstva po neb. E. D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom K. XXX (I.). Žalobcom proti žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (II.). Štátu proti žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (III.). Vychádzal z toho, že žalovaný v dodatočnom dedičskom konaní vedenom Okresným súdom Martin pod sp. zn. 18D/245/2020, Dnot 150/2020 nadobudol predmetné nehnuteľnosti po zomr. I. A. M., K. D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, pričom predmetný majetok dohľadali žalobcovia. Predmetné pozemky od zomrelej odkúpil na poľnohospodárske účely a od 01.01.1957 po odkúpení využíval na poľnohospodárske účely právny predchodca žalobcov E. D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, pričom o predaji sporných pozemkov bola na bývalom MNV v K. spísaná aj zápisnica z 21.05.1956, ktorú podpísala predávajúca a kupujúci a ako svedkovia ju vyhotovili a podpísali predseda a tajomník MNV, pričom kupujúci E. D. predávajúcej A. M. za ne v tej dobe zaplatil vysokú cenu 18.000,- Kčs. Od uvedenej doby predmetné nehnuteľnosti E. D. so svojimi deťmi A. B. C., K. D., F. G., K. D., I. D. a G. D. nerušene obrábal a plnil si všetky dodávkové povinnosti, tzv. kontingenty, pričom právnym nástupcom po I. D., ktorý zomrel, je jeho syn J. D. žalobca 4/. V prírode išlo o riadne vymedzené pozemky samostatnými medzami, pričom nikto z ostatných spoluvlastníkov dotknutých pozemkov do oprávnenej držby nezasahoval. Predávajúca A. M. sa po odpredaji odsťahovala z Obce K. a nikdy sa tam už nemienila ani vrátiť. Po založení poľnohospodárskeho družstva v obci v roku 1978 toto prevzalo nehnuteľnosti do svojho užívania. Vedomosť o tom, že matka všetky svoje pozemky v k. ú. K. odpredala, potvrdila vo svojom čestnom prehlásení aj jej dcéra I. I.. Po predaji pozemkov nikto z rodiny A. M. k pozemkom si žiadne nároky si nevznášal. Čestne prehlasujúce osoby - N. D., O. P., I. L. potvrdili, že A. M., K. D. v roku 1956 pozemky predala E. D. za cenu 18.000,- Kčs, pričom dôvodom predaja bolo jej sťahovanie sa ku I., keď následne E. D. predmetné nehnuteľnosti obrábal s rodinou, čo bolo preukázané aj výpoveďou žalobkyne 1/, a to až do vzniku družstva. Zhodne vypovedal aj žalobca 4/, keď užívanie pozemkov rodinou manželky, t. j. žalobkyne 1/ potvrdil aj svedok A. O. C.. Súd mal za to, že tieto skutkové tvrdenia zodpovedajú obsahu listín predložených žalobcami, a to darovacej zmluve zo dňa 30.06.1938, potvrdzujúcej darovanie nehnuteľností O. D. starším dcéram A. M., K. D. a E. L., K. D., každej z nich polovicu z 9 siah, ktoré vlastnil v k. ú. K., ako aj kúpe nehnuteľností deklarovanej zápisnicou zo dňa 21.05.1956. Výpoveď svedkyne I. I., dcéry predávajúcej, že pri predaji nebola, a preto nevie, či matka pozemky predala a nemôže to vedieť ani jej sestra a že o predaji sa dozvedeli až z návrhu na dodatočné konanie o dedičstve, ktorý vypracoval A. O. C. vyhodnotil ako nepravdivú a nevierohodnú snažiacu sa spochybniť skôr podané čestné prehlásenie, v ktorom potvrdila, že na zápisnici z 21.05.1956 je vlastnoručný podpis jej matky a vedomosť o tom, že matka všetky svoje poľnohospodárske pozemky v k. ú. K. odpredala a nikdy sa viac o ne nezaujímal. Mal za to, že všetky kroky svedkyne nasvedčujú tomu, že sa najskôr snažila spolupracovať, poskytla čestné prehlásenie a podpis na ňom dobrovoľne úradne overila na matrike, pretože inak by sa pozemky nestali predmetom dodatočného konania o dedičstve. Návrh, ktorý vypracoval A. O. C. (a to potvrdil aj žalovaný), by inak nepodali na súd, nebolo to ich povinnosťou a v podstate pozemky by naďalej zostali zapísané na právneho predchodcu. Ďalej vychádzal z toho, že žalovaný vypovedal o tom, že má vedomosť, že jeho otec pochádzal z K., kde určitú dobu s rodičmi aj býval. V dedičskom konaní boli všetky pozemky prenechané jemu, pričom nevedel, o čo sa jedná, t. j. že ide o pozemky, ktoré jeho právní predchodcovia už nevlastnili. Bolo mu známe, že dedičské konanie žiadala I. I. a podklady pripravil A. C.. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie najskôr skúmal, či je daný naliehavý právny záujem podľa ust. § 137 písm. c/ CSP na žiadanom určení, že označené nehnuteľnosti patria do dedičstva a dospel k tomu, že je daný, pretože žaloba je vhodne zvoleným nástrojom na ochranu žalobcami tvrdených práv, konkrétne, že ich právny predchodca sporné nehnuteľnosti vydržal, a preto patria do dedičstva po ňom, keďže dedičské rozhodnutie vydané v dodatočnom konaní o dedičstve môže byť podkladom pre zápis zmeny vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, čím sa odstráni stav právnej neistoty, ktorý po smrti poručiteľa E. D. panuje. Ďalej vychádzal z toho, že podľa § 134 ods. 1 OZ sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom nehnuteľnej veci, ak ju má v nepretržitej držbe po dobu 10 rokov, pričom podstatou vydržania ako originálneho spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva je tzv. ospravedlniteľný omyl, kedy určitý subjekt - vydržiteľ je po celý čas vzhľadom na všetky okolnosti objektívne (nielen subjektívne) presvedčený o tom, že mu daná vec patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú spravidla skutočnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci

a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, t. j. tzv. titulu uchopenia sa držby (objektívne oprávneného dôvodu nadobudnutia držby). Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že u nebohého E. D. všetky podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním boli splnené. Začiatok plynutia vydržacej doby súd prvej inštancie stanovil na moment uchopenia sa držby a plnenia dodávkových povinností E. D. dňom 01.01.1957 v súlade s ust. § 116 ods. 1 zák. č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka účinného do 31.03.1964, ktorý pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním pri nehnuteľnostiach stanovil 10-ročnú vydržaciú dobu, ktorá potom uplynula dňa 01.01.1967, pričom ust. § 116 ods. 2 tohto zákona umožnilo započítať si oprávnenú držbu svojho právneho predchodcu, čo v danom prípade predstavovalo dobu od uzavretia darovacej zmluvy pozemkovo-knižným vlastníkom O. D. starším a I. A. M., nar. XX.XX.XXXX, počnúc 30.06.1938, pričom táto uplynula 30.06.1948 (vo vzťahu k pk parc. z pk prot. č. XXX a z pk prot. č. XXX k. ú. K., a tým podľa protokolu o oprave zodpovedá LV č. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX, Q. XXXX J. Q. XXXX k. ú. K.), t. j. ešte pred účinnosťou zák. č. 141/1950 Zb. Vydržacia doba podľa vtedy platného obyčajového práva platného do 31.12.1950 bola u nehnuteľnosti 32 rokov. Podľa § 562 z. č. 141/1950 Zb. sa od 01.01.1951 ustanovenia tohto zákona spravovali aj právne vzťahy vzniknuté za platnosti obyčajového práva. Vydržacia doba, ktorá začala plynúť pred 01.01.1951 sa podľa § 566 ods. 1 a 2 z. č. 141/1950 Zb. skončila najneskoršie uplynutím 10-ročnej lehoty počítanej od 01.01.1951 (vzhľadom na to, že tento zákon upravoval kratšiu lehotu pre vydržanie nehnuteľností), ak neuplynula skôr, t. j. 10-ročná vydržacia lehota skončila 01.01.1961, ku ktorému dátumu sa právny predchodca žalobcov stal vlastníkom nehnuteľností, hoci tieto boli (nesprávne) evidované na I. A. M., K. D.. U ostatných nehnuteľností vydržacia doba uplynula k 01.04.1984 vychádzajúc z prechodného ust. § 507a ods. 3 v spojení s ust. § 135a ods. 1, 2 a 4 z. č. 131/1982 Zb., v zmysle ktorého do času uvedeného v ust. § 135a sa započíta aj čas, po ktorý občan alebo jeho právny predchodca mal vec nepretržite v držbe (§ 135a ods. 1) pred 01.04.1983; tento čas sa však neskončí skôr, než uplynutím 1 roka od tohto dňa. E. D. v čase smrti - 25.06.1988 bol vlastníkom sporných nehnuteľností. Pokiaľ išlo o obranu žalovaného a jeho argumentáciu, že kúpna zmluva z 21.05.1956 trpí formálnymi nedostatkami, nebola zapísaná v pozemkovej knihe, doplnil, že práve v minulosti uskutočnené právne neperfektné právne úkony boli dôvodom pre založenie dobrej viery držiteľa, pretože ten už disponoval riadnym nadobúdacím titulom a bol presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve. O to viac, ak držiteľ bol poctivý, čo možno usudzovať z okolností, za ktorých k uzavretiu zmluvy došlo. Preto neperfektný úkon, nespĺňajúci formálne podmienky zmluvy sám o sebe nemohol narušiť dobromyseľnosť narušiteľa, ktorému svedčil riadny titul - kúpna zmluva, ktorá obsahovala špecifikáciu nehnuteľností podľa v tej dobe zaužívaného spôsobu a kúpnu cenu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 257 CSP, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa videl v tom, že žalovaný nemal vedomosť o predaji nehnuteľností jeho porúčiteľom, nezúčastňoval sa jednania so žalobcami a len pre nezhody ostatných dedičov mu bolo prenechané celé dodatočne objavené dedičstvo. O výške nároku na náhradu trov štátu (vyplatené svedočné) rozhodol podľa § 257 CSP a nárok mu nepriznal, keďže vzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa tak ako boli vyššie konštatované.

2. Proti výroku I., II. uvedeného rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP a žiadal ho zmeniť tak, že žaloba bude zamietnutá a jemu priznaný proti žalobcom nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu. Mal za to, že „kúpna zmluva“ bola podpísaná pred MNV v K., keď aj podľa žalobcov to nebol riadny titul nadobudnutia vlastníckeho práva, pretože vlastníctvo mal ich právny predchodca nadobudnúť vydržaním. Aj keď súd poukazoval na právnu genézu prechodu vlastníckeho práva od O. D., ktorý v roku 1938 daroval pozemky svojej dcére A. M., nie je zrejmé, aký to má súvis s nadobudnutím vlastníckeho práva nebohého E. D., keďže sám konštatoval, že A. M. v čase „predaja“ pozemkov bola ich vlastníčkou, a preto nie je ani zrejmé, akú vydržaciú lehotu mohol súd započítať E. D., tvrdiac, že lehota vydržania plynula ešte A. M.. Súd sa vôbec nezaoberal dobrou vierou E. D., nakoľko v povedomí ľudí bolo v tom čase zrejmé, že pozemky sa prevádzajú u notára. Tu mala kúpno-predajná zmluva byť len vo forme zápisnice spracovanej na MNV na obci (pravdepodobne z dôvodu, že sa jednalo o predaj poľnohospodárskej pôdy, k čomu by musel byť v tom čase udelený súhlas MNV). Nebola tak preukázaná dobrá viera nadobúdateľa, že pozemky nadobudol riadnou kúpnu zmluvou. Hoci súd prvej inštancie uviedol ako začiatok plynutia vydržacej doby dátum 01.01.1957, čas vydržania, t. j. nadobudnutie vlastníctva stanovil na 01.01.1967, kedy vtedy platný Občiansky zákonník inštitút vydržania nepoznal. Opakovane bolo vydržanie zavedené v roku 1983, avšak poľnohospodársku pôdu nebolo možné vydržať pre seba ako fyzickú osobu, keď vznikol za splnenia ostatných podmienok nárok na pridelenie pozemku do osobného užívania. Predmetných pozemkov sa to netýkalo, pretože nemohli byť predmetom osobného vlastníctva.

S týmito argumentami sa súd v odôvodnení rozsudku vôbec nevysporiadal. Preto až do svojej smrti v roku 1988 E. D. nemohol vydržať nehnuteľnosti podľa v tom čase platného OZ, súd vec nesprávne právne posúdil.

3. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného žiadali rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, v celom rozsahu sa stotožniac s jeho skutkovými a právnymi závermi. Mali za to, že jednotlivými listinnými dôkazmi preukázali majetkovú dispozíciu so spornými pozemkami od 18.06.1938, kedy tieto nadobúdala písomnou darovacou zmluvou od O. D. staršieho jeho dcéra A. M., K. D., a to čo do výmery v úplne totožnom rozsahu, jednotlivo, 4,5 siahly podľa darovacej zmluvy č. d. 2620/38 z jednotlivých pozemno-knižných protokolov k. ú. K., pričom obdarovaná A. M. nebola v údajoch pozemkovej knihy riadne evidovaná, ale bola tam evidovaná iná osoba s iným dátumom narodenia. V tomto smere v roku 1957 ani neprichádzal do úvahy žiadny prevod sporných nehnuteľností cez notársky prepis ako tvrdil žalovaný. Na tom základe protokol o oprave chyby X 7/2020 vypracovaný Okresným úradom Námestovo, katastrálny odbor, jednoznačným spôsobom preukázal, že zápisy v pozemkovej knihe pri sporných pozemkoch sa týkali inej osoby ako A. M., K. D., nar. XX.XX.XXXX, K. Q. XXX a pri spisovaní zápisnice z 21.05.1956, ktorou nadobúdala E. D. sporné pozemky neboli v pozemkovej knihe ani v katastri nehnuteľností správne zápisy vlastníctva. Napriek tomu však popis predmetu prevodu v zápisnici obsahuje totožný obsah prevádzaných pozemkov (4,5 siahly), aký mala v šnúrovej rali E. nadobudnúť A. M., K. D. od jej otca v roku 1938. Pri spisovaní zápisnice na MNV K. 21.05.1956, ktorou A. M. prevádzala na E. D. pozemky v k. ú. K. bolo zrejmé, že nebola riadne evidovaná ako vlastníčka v pozemkovej knihe pri sporných pozemkoch, a preto súd v každom prípade musel umožniť započítanie vydržacích lehôt od 01.01.1957 nadobúdateľovi sporných pozemkov E. D., a to aj čo do času oprávnenej držby jeho predchodkyne A. M., K. D.. Žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že by malo nejakým úkonom od 01.01.1957 na strane E. D. dôjsť k narušeniu jeho dobromyseľnosti v držbe sporných pozemkov. V konaní žalovaný žiadnym spôsobom nevyvrátil zaplatenie kúpnej ceny vo výške 18.000,- Kčs, čo nesporne predstavuje poctivý nadobúdaci titul na strane E. D.. Závery súdu po vykonanom dokazovaní potvrdzujú aj to, že právna predchodkyňa žalovaného A. M., K. D. a nikto z jej právnych nástupcov po predaji sporných pozemkov v roku 1956 sa o tieto nijako nezaujímal a fakticky potvrdili rešpektovanie daného prevodu z roku 1957.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov zotrval na skutočnostiach uvedených vo svojom odvolaní. Mal za to, že v jednotlivých obdobiach účinnosti Občianskeho zákonníka platili určité podmienky pre vydržanie, ktoré pre úspech vydržania museli byť splnené počas celého plynutia vydržacej doby. Žalobcovia vychádzajú vo svojom vyjadrení z toho, že A. M., ktorá mala odpredať pozemky v roku 1956, nebola riadnym vlastníkom a poukazujú na nesprávny zápis v pozemkovej knihe, kde bola zapísaná jej menovkyňa. Vlastníctvo získala riadnym spôsobom, darovaním v roku 1938 a z tohto dôvodu nemohla bežať žiadna vydržacia doba a pokiaľ by aj tvrdenie žalobcov bolo pravdivé, že vlastníctvo nadobudla vydržaním, jednoznačne v čase, keď malo dôjsť k prevodu na E. D., bola vlastníčkou. Nebol dôvod, aby údajný nadobúdateľ si započítal nejakú vydržaciú dobu po pôvodnej vlastníčke. Pokiaľ by nebola vlastníčkou, logicky by ani nemohla E. D. nič odpredať.

5. Krajský súd na pojednávaní 25.05.2023 zopakoval dokazovanie (§ 383, § 384 ods. 1 CSP) a uviedol svoje predbežné právne posúdenie veci (§ 378 ods. 1, § 181 ods. 1 CSP). Právny zástupca žalobcov zotrval na vyjadreniach uvádzaných v priebehu konania a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým určil, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva ich právneho predchodcu, ako vecne správny potvrdiť. Právny zástupca žalovaného taktiež zotrval na vyjadreniach uvádzaných v priebehu konania, ako aj v odvolaní a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žaloba žalobcov bude zamietnutá, keďže ich právny predchodca predmetné nehnuteľnosti vydržaním nenadobudol, a teda nemôžu patriť do dedičstva po ňom.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a na nariadenom pojednávaní 25.05.2023 rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP zmenil vo výroku I., II. tak, že žalobu žalobcov zamietol a žalovanému proti nim priznal nárok na náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania v celom rozsahu. Vo výroku III., odvolaním nenapadnutom, ponechal rozsudok súdu I. inštancie nedotknutý.

Odvolací súd po zopakovaní dokazovania zo zápisnice spísanej na MNV v K. za prítomnosti jeho predsedu a tajomníka zistil, že právna predchodkyňa žalovaného A. M., K. D., nar. XX.XX.XXXX predala právnenému predchodcovi žalobcov E. D. poľnohospodárske pozemky v obci K. v rali E. o výmere 4,5 siahly

za kúpnu cenu 18.000,- Kčs, na základe ktorého neperfektného právneho úkonu - bez bližšej špecifikácie parciel podľa pozemkovej knihy, tento začal spolu so svojou rodinou ich podľa tvrdení žalobcov užívať na poľnohospodárske účely až do ich združenia v poľnohospodárskom družstve v roku 1978. Podľa tvrdení žalobcov právna predchodkyňa žalovaného A. M., K. D. tieto nehnuteľnosti nadobudla na základe písomnej darovacej zmluvy č. d. 2620/38 zo dňa 30.06.1938 od svojho otca, keď podľa darovacej zmluvy sa jednalo o nehnuteľnosti v pozemko-knižnom protokole č. XX, č. XX, Q. XXX, Q. XXX, Q. XXX v k. ú. K., ktoré podľa protokolu k oprave chyby v katastrálnom operáte X 7/2020 z 19.03.2020 predstavujú súčasný predmet sporu. Z rozhodnutia Štátneho notárstva v Dolnom Kubíne D 659/88 zo 16.08.1988 vyplýva, že právnymi nástupcami E. D. sú žalobcovia 1/, 2/, 4/ a jeho nebohý syn I. D., ktorého právnym nástupcom je na základe rozhodnutia Okresného súdu Námestovo 5D 110/2017, Dnot 62/2017 z 19.09.2017 žalobca 3/. Žalovaný nadobudol nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, v dedičskom konaní 18D/245/2020, Dnot 150/2020 po zomrelej I. A. M., K. D., nar. XX.XX.XXXX.

Ďalej mal odvolací súd za to, že podľa ust. § 868 o prechodných ustanoveniach k úpravám Občianskeho zákonníka účinným od 01.01.1992, pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 01. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 01. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Podľa ust. § 872 ods. 6 OZ, ak ide o vydržanie vlastníckeho práva k pozemku podľa tohto zákona, kde na základe doterajších predpisov bolo možné nadobudnúť len právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemkov, môže si oprávnená osoba započítať čas, po ktorý jej právny predchodca mal pozemok nepretržite v držbe aj pred účinnosťou tohto zákona. Z uvedeného vyplýva, že vznik právnych vzťahov existujúcich k 31.12.1991, rovnako ako k tomuto dátumu existujúce nároky z nich vzniknuté, sa posudzujú podľa znenia Občianskeho zákonníka platného pred vydaním zákona č. 509/1991 Zb. Podľa § 115 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. vydržaním bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo, ak nešlo o nescudziteľné veci, ktoré boli v socialistickom vlastníctve. Podľa § 116 ods. 1 vlastnícke právo k nehnuteľnej veci nadobudol ten, kto ju držal oprávnené (§ 145) a nepretržite 10 rokov, pričom podľa ods. 2, kto nadobudol oprávnenú držbu od oprávneného držiteľa, mohol si započítať vydržacia dobu predchodcu. Držiteľom podľa § 143 bol ten, kto s vecou nakladá ako so svojou alebo kto vykonáva právo pre seba, pričom oprávneným držiteľom podľa § 145 ods. 1 bol držiteľ, ktorý bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patria. Vychádzajúc z uvedeného právny predchodca žalobcov nemohol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nadobudnúť za účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. z dôvodu neuplynutia zákonom stanovenej 10-ročnej vydržacej doby do účinnosti Občianskeho zákonníka č. 140/1944 Zb. (od 01.04.1964), kedy nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním, a to ani vtedy, ak vydržacia doba začala plynúť pred 01.04.1964, keďže neprevzal a neupravoval právne vzťahy ohľadne vydržania vlastníckeho práva k veciam. Až novela Občianskeho zákonníka č. 131/1982 Zb. účinná od 01.04.1983 vrátila inštitút vydržania, avšak len v prospech fyzických osôb, keď nadobudnutie vlastníckeho práva v prospech fyzických osôb vydržaním sa vylučovalo vo vzťahu k veciam v súkromnom vlastníctve vrátane pozemkov. Pokiaľ išlo o pozemok, ktorý mal občan nepretržite v držbe 10 rokov a s ktorým nakladal ako so svojim a so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný, že mu patrí a ku ktorému by sa inak mohlo zriadiť právo osobného užívania, t. j. pozemok, ktorý bol v socialistickom vlastníctve a ktorý bol podľa územných plánov alebo územných rozhodnutí určený na výstavbu rodinných domčekov, rekreačných chát alebo garáží, alebo na zriaďovanie záhradiek, nadobudol vlastníctvo k pozemku štát a občan nadobudol právo, aby s nim bola uzavretá dohoda o osobnom užívaní pozemku v stanovenom rozsahu (§ 123, § 127, § 132a ods. 1, § 135a ods. 1, 2, 3, § 489 Občianskeho zákonníka č. 131/1982 Zb.). Preto na uvedený spor nie je možné aplikovať ust. § 507a ods. 3 Občianskeho zákonníka č. 131/1982 Zb., podľa ktorého do času uvedeného v § 135a sa započíta aj čas, po ktorý občan mal vec v nepretržitej držbe pred 1. aprílom 1983, ktorý by neskončil skôr, než uplynutím 1 roka od tohto dňa a E. D. v čase smrti, 25.06.1988 nemohol byť vlastníkom sporných nehnuteľností na základe vydržania. Z protokolu o oprave chyby v katastrálnom operáte Okresného úradu Námestovo, katastrálny odbor X 7/2020 z 19.03.2020 pritom vyplýva, že v pozemno-knižných protokoloch č. XX, Q. XX, Q. XXX, Q. XXX k. ú. K. je titulom nadobudnutia vlastníckeho práva právnej predchodkyne žalovaného A. M., K. D., darovacia zmluva č. d. 2620/1938, ktorou na ňu nehnuteľnosti v nej uvedené previedol jej právny predchodca, t. j. otec, ktoré v súčasnosti predstavujú predmet sporu, keď z uvedeného protokolu ďalej vyplýva, že spracovatelia ZRPS a ROEP k. ú. K. len nesprávne vylustrovali vlastníčku k predmetným nehnuteľnostiam pred zápisom ZRPS a ROEP do katastra nehnuteľností (A. M., nar. XX.XX.XXXX). E. D. si nemohol započítať oprávnenú držbu jeho právneho predchodcu I. A. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorej právnym nástupcom je žalovaný, keďže táto na neho nehnuteľnosti prevádzala ako pozemkovo-

knižná vlastníčka a nielen ich držiteľka a ani takýmto spôsobom nemohol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými námietkami žalobcov či žalovaného v priebehu prvostupňového aj odvolacieho konania, krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietol a vzhľadom na plný úspech žalovaného v spore mu proti žalobcom podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP priznal proti nim nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu.

7. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorého prípustnosť odôvodňovali ustanoveniami § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobcovia namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré sa podľa ich presvedčenia nevysporadúva so všetkými rozhodnými skutočnosťami. V danej súvislosti a v ďalších konkrétnostiach uviedli, že sa stotožňujú s právnym posúdením súdu prvej inštancie v závere, že A. M., K. D. bola oprávnenou držiteľkou sporných nehnuteľností, u ktorých vydržacia doba začala plynúť k 30. júnu 1938, pričom uplynula uplynutím 10 rokov, teda k 30. júnu 1948, podľa vtedajšieho platného práva. Vychádzajúc z uvedeného E. D. nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam od vlastníčky, ktorá ich v dobrej viere a dobromyseľne vydržala. Odvolací súd sa mylil, ak tvrdil, že E. D. nemohla uplynúť vydržacia doba. Pravdou je, že počnúc nadobudnutím účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., vstúpila do účinnosti právna úprava, ktorá zakazovala vydržanie nehnuteľností - ornej pôdy, do súkromného vlastníctva fyzických osôb, ktoré mohli byť len vlastníctvom socialistického štátu a pozemky boli dané držiteľom len do osobného užívania. Avšak, žalobcovia poukázali na § 18 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, podľa ktorého lehoty na vydržanie sa neprerušili vznikom užívacieho práva socialistickej organizácie k nehnuteľnosti. Ďalej poukázali na intertemporálne ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, a to § 854, § 865 ods. 3, pričom ich rozborom spojitosti s § 18 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam mali za to, že vydržacia lehota plynula E. D. nepretržite od 1. januára 1957 - kedy sa ujal držby nehnuteľností a začal zabezpečovať kontingenty, až do jeho smrti - 28. júna 1988. Na podporu správnosti tohto tvrdenia poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 1995 sp. zn. 3Cdo/I 17/94, v zmysle ktorého „neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Odovzdanie poľnohospodárskych pozemkov do užívania JRD, neprerušuje plynutie vydržacej lehoty (§ 18 ods. 3 zák. SNR č. 293/1992 Zb.)." Odvolací súd v rozsudku podľa žalobcov nedostatočne odôvodnil, na základe akých skutočností neboli u E. D. naplnené predpoklady vydržania, iba stroho uviedol, že menovaný s ohľadom na právnu úpravu nemohol nehnuteľnosti vydržať; vôbec sa ale nezaoberal a neposúdil aplikáciu príslušných intertemporálnych ustanovení Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 18 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam. Odôvodnenie napádaného rozhodnutia je preto arbitrárne, porušujúce právo žalobcov na spravodlivý súdny proces, napíňajúce dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP.

V rámci ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobcovia uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nielen v rozpore s právnou úpravou, ale vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávanej veci sa odkláňa od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v skutkovo a právne obdobných prípadoch (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. augusta 2021 sp. zn. 5Cdo/210/2019, z 28. februára 1995 sp. zn. 3Cdo 117/94), preto napadnuté rozhodnutie nemôže požívať právnu ochranu, nakoľko je

v rozpore s princípom právnej istoty a predvídateľnosti práva. Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď absolútne nevzal v úvahu, že v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že zápisnica z MNV predstavovala putatívny (domnelý) právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva, užívaním sporných nehnuteľností po generácii v rodine žalobcov. Bola jednoznačne preukázaná dobrá viera a dobromyseľnosť nielen E. D., ale aj jeho manželky v tom, že im pozemky právom patria, čím boli naplnené podmienky vydržania k sporným pozemkom. Na základe vyššie uvedeného žalobcovia navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnili trovy dovolacieho konania.

8. Žalovaný v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že na podklade v spore predloženej zápisnice z roku 1956 právny predchodca žalobcov nemohol nadobudnúť vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam. Rozhodnutie odvolacieho súdu v podrobnostiach označil za vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadal, aby podané dovolanie odmietol.

9. Najvyšší súd SR svojím uznesením č. k. 8Cdo/63/2023-298 z 25.02.2025 podľa ust. § 420 písm. f) CSP rozsudok krajského súdu z 25. mája 2023 sp. zn. 9Co/149/2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd mal za to, že žalobcovia v súvislosti s vytykanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ktoré sa nevysporiadava s nimi prezentovanými kľúčovými argumentmi (nadobudnutím vlastníckeho práva vydržaním). Nie je riadne odôvodnený ani odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tiež od rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď žalobcami citovaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 14. novembra 2018, sp. zn. II. US 484/2015).

Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

V danom prípade dovolací súd zistil, že žalobcovia súčasťou svojich vyjadrení už v prvoinštančnom konaní (viď č. I. 93 a nasl. spisu) učinili aj tvrdenie, že intertemporálne ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať v spojitosti s § 18 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, podľa ktorého lehoty na vydržanie sa neprerušili vznikom užívacieho práva socialistickej organizácie k nehnuteľnosti (porovnaj sp. zn. 3Cdo/117/94). Odvolací súd pri právnom posúdení žalobou uplatneného nároku týmto tvrdeniam/ustanoveniam nevenoval žiadnu pozornosť, a preto podľa dovolacieho súdu žalobcovia dôvodne namietali odvolaciemu súdu nedostatočnú odpoveď na nimi prezentovanú argumentáciu.

Dovolací súd považoval za potrebné dať odvolaciemu súdu do pozornosti, že v medzičasom (13. mája 2024) prijatom rozhodnutí sp. zn. 1VCdo/1/2024 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 15/2024 pri interpretácii ustanovení § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka (týkajúcich sa problematiky vydržania). Mal za to, že dovolatelia v súvislosti s uplatnenou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP opodstatnene namietali náležité nevysporiadanie sa s podstatnou argumentáciou uplatnenou už v prvoinštančnom konaní, týkajúcou sa možného nadobudnutia vlastníckeho práva titulom vydržania (§ 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP), z ktorého dôvodu najvyšší súd mal za to, že dovolanie je dôvodné a preto napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

10. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), opätovne preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania (§ 388 CSP) odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 380 ods. 1 CSP potvrdil.

11. Pri svojom rozhodnutí odvolací súd vychádzal z toho, že z obsahu spisu po vykonanom dokazovaní vyplýva, že žalovaný v dodatočnom dedičskom konaní vedenom Okresným súdom Martin pod sp. zn. 18D/245/2020, Dnot 150/2020 nadobudol sporné nehnuteľnosti I. A. M. K. D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, pričom predmetný majetok dohľadali žalobcovia. Predmetné pozemky od zomrelej odkúpil na poľnohospodárske účely a od 01.01.1957 po odkúpení využíval na poľnohospodárske účely právny predchodca žalobcov E. D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, pričom o predaji sporných pozemkov bola na bývalom MNV v K. spísaná aj zápisnica z 21.05.1956, ktorú podpísala predávajúca a kupujúci a ako svedkovia ju vyhotovili a podpísali predseda a tajomník MNV, pričom kupujúci E. D. predávajúcej A. M. za ne v tej dobe zaplatil vysokú cenu 18.000,- Kčs. Od uvedenej doby sporné nehnuteľnosti E. D. so svojimi deťmi A. B. C., K. D., F. G., K. D., I. D. a G. D. nerušene obrábal a plnil si všetky dodávkové povinnosti, tzv. kontingenty, pričom právnym nástupcom po I. D., ktorý zomrel, bol jeho syn J. D., žalobca 4/. V prírode išlo o riadne vymedzené pozemky samostatnými medzami, pričom nikto z ostatných spoluvlastníkov dotknutých pozemkov do oprávnenej držby nezasahoval. Predávajúca A. M. sa po odpredaji odsťahovala z obce K. a nikdy sa tam už nemienila ani vrátiť. Po založení poľnohospodárskeho družstva v obci v roku 1978 toto prevzalo nehnuteľnosti do svojho užívania. Vedomosť o tom, že matka všetky svoje pozemky v k. ú. K. odpredala, potvrdila vo svojom čestnom prehlásení aj jej dcéra I. I.. Po predaji pozemkov nikto z rodiny A. M. k pozemkom si žiadne nároky si nevznášal. Čestne prehlasujúce osoby - N. D., O. P., I. L. potvrdili, že A. M., K. D. v roku 1956 pozemky predala E. D. za cenu 18.000,- Kčs, pričom dôvodom predaja bolo jej sťahovanie sa ku I..

Následne E. D. nehnuteľnosti obrábal s rodinou, čo bolo preukázané aj výpoveďou žalobkyne 1/, a to až do vzniku družstva. Zhodne vypovedal aj žalobca 4/, keď užívanie pozemkov rodinou manželky, t. j. žalobkyne 1/ potvrdil aj svedok A. O. C.. Tieto skutkové tvrdenia zodpovedajú obsahu listín predložených žalobcami, a to darovacej zmluvy zo dňa 30.06.1938, potvrdzujúcej darovanie nehnuteľností O. D. starším dcéram A. M., K. D. a E. L., K. D., každej z nich polovicu z 9 siah, ktoré vlastnil v k. ú. K., ako aj kúpe nehnuteľností deklarovanej zápisnicou zo dňa 21.05.1956. Výpoveď svedkyne I. I., dcéry predávajúcej, že pri predaji nebola, a preto nevie, či matka pozemky predala a nemôže to vedieť ani jej sestra a že o predaji sa dozvedeli až z návrhu na dodatočné konanie o dedičstve, ktorý vypracoval A. O. C., považoval odvolací súd takisto, ako aj súd prvej inštancie za nepravdivú a nevierohodnú snažiacu sa sponchybníť skôr podané čestné prehlásenie, v ktorom potvrdila, že na zápisnici z 21.05.1956 je vlastnoručný podpis jej matky a vedomosť o tom, že matka všetky svoje poľnohospodárske pozemky v k. ú. K. odpredala a nikdy sa viac o ne nezaujímal. Všetky kroky svedkyne pritom nasvedčujú tomu, že sa najskôr snažila spolupracovať, poskytla čestné prehlásenie a podpis na ňom dobrovoľne úradne overila na matrike, pretože inak by sa pozemky nestali predmetom dodatočného konania o dedičstve. Žalovaný vypovedal, že v dedičskom konaní boli všetky pozemky prenechané jemu, pričom nevedel, o čo sa jedná, t. j. že ide o pozemky, ktoré jeho právni predchodcovia už nevlastnili. Bolo mu známe, že dedičské konanie žiadala I. I. a podklady pripravil A. C.. Z uvedeného vyplýva, že na žiadanom určení je naliehavý právny záujem podľa ust. § 137 písm. c/ CSP, že označené nehnuteľnosti patria do dedičstva, pretože žaloba je vhodne zvoleným nástrojom na ochranu žalobcami tvrdených práv, konkrétne, že ich právny predchodca sporné nehnuteľnosti vydržal, a preto patria do dedičstva po ňom, keďže dedičské rozhodnutie vydané v dodatočnom konaní o dedičstve môže byť podkladom pre zápis zmeny vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Ďalej súd prvej inštancie správne vychádzal z ust. § 130 ods. 1 OZ, podľa ktorého ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. A takisto aj z ustanovenia § 134 ods. 1 OZ, podľa ktorého oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom nehnuteľnej veci, ak ju má v nepretržitej držbe po dobu 10 rokov. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že všetky uvedené podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva E. D. vydržaním boli splnené. Začiatok plynutia vydržacej doby predstavuje moment uchopenia sa držby a plnenia dodávkových povinností E. D. dňom 01.01.1957 na základe kúpnej zmluvy od ich vlastníčky I. A. M., a to v súlade s ust. § 116 ods. 1 zák. č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka účinného do 31.03.1964, ktorý pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním pri nehnuteľnostiach stanovil 10-ročnú vydržaciú dobu. Vydržacia doba uplynula k 01.04.1984, vychádzajúc z ust. § 507a ods. 3 v spojení s ustanovením § 135a ods. 1, 2 a 4 zák. č. 131/1982 Zb. OZ účinného od 01.04.1983, v zmysle ktorého do času uvedeného v § 135a sa započíta aj čas, po ktorý občan mal vec nepretržite v držbe (§ 135a ods. 1) pred 1.4.1983, pričom tento čas sa neskončí skôr než uplynutím jedného roku od tohto dňa, prihliadnuc aj k ust. § 18 ods. 3 zák. č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, podľa ktorého lehoty na vydržanie sa neprerušili vznikom užívacieho práva socialistickej organizácie k nehnuteľnosti, t. j. v tomto prípade v roku 1978 po tom, čo ich začalo užívať družstvo. E. D. pritom kupoval nehnuteľnosti od pozemno-knižnej vlastníčky (nie držiteľky) vyplýva z protokolu o oprave chyby v katastrálnom operáte Okresného úradu Námestovo, katastrálny odbor X 7/2020 z 19.03.2020, v ktorom konštatuje, že v pozemno-knižných protokoloch č. XX, Q. XX, Q. XXX, Q. XXX k. ú. K. je titulom nadobudnutia vlastníckeho práva I. A. M., K. D., nar. XX.XX.XXXX darovacia zmluva č. d. 2620/1938, ktorou na ňu nehnuteľnosti v nej uvedenej previedol jej právny predchodca, t. j. otec, ktoré v súčasnosti predstavujú predmet sporu, pričom z uvedeného protokolu ďalej vyplýva, že spracovatelia ZRPS a ROEP k. ú. K. len nesprávne vylustrovali vlastníčku predmetných nehnuteľností pred zápisom ZRPS a ROEP do katastra nehnuteľností (A. M., nar. XX.XX.XXXX). Pokiaľ ide o obranu žalovaného a jeho argumentáciu, že kúpna zmluva z 21.05.1956 trpí formálnymi nedostatkami, nebola zapísaná v pozemkovej knihe, veľký senát Najvyššieho súdu vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1VCdo/1/2024 z 13.05.2024 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR R 15/2024 pri interpretácii ustanovení § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 OZ (týkajúcich sa problematiky vydržania dospel k záveru: „právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“ Veľký senát najvyššieho súdu vychádzal z toho, že držba je historicky chápaná ako faktický stav, ktorý spočíva vo vykonaní faktickej reálnej moci nad vecou s úmyslom mať vec pre seba. Držba preto predpokladá existenciu dvoch zložiek. Prvou je corpus possessionis, ako faktická moc nad vecou, ku ktorej musí pristúpiť animus possidendi, ktorý vyjadruje vôľu držiteľa mať vec (právo) pre seba a nakladať s ňou ako s vlastnou. Vznik držby sa však na rozdiel od vzniku vlastníctva nemusí

delege lata nutne opierať o existujúci právny dôvod. Inak povedané, na vznik oprávnenej držby postačí naplnenie zákonných predpokladov držby, medzi ktorými sa existencia právneho dôvodu nenachádza. V súčasnom Občianskom zákonníku rozlišujeme len medzi oprávnеноu držbou a neoprávnеноu držbou. Náš právny poriadok z toho pohľadu nerozlišuje medzi držbou titulárnou a držbou vzniknutou na základe tzv. domnelého titulu. Oprávnенá držba je založená na objektívne posudzovanej dobromyseľnosti držiteľa, že mu vec alebo právo patrí. Právne predpisy výraz „dobromyseľný“ nevymedzujú, preto východiskom ďalších úvah musí byť jeho význam v bežnej reči. V slovníku slovenského jazyka sa tomuto výrazu prisudzuje význam „dobrosrdečný, dobrácky“ a jeho synonymom je „statočný, poctivý, čestný“. Opakom je zas výraz „zlomyseľný“ vo význame osoby, ktorá si „želá, robí niekomu zle“. Držiteľ je teda dobromyseľný o tom, že mu vec patrí vtedy, keď je poctivý, čestný o tom, že svojou držbou vykonáva vlastné právo, a teda že svojou držbou nerobí inému zle, že nezasahuje do práva iného, že nekoná bezprávne. Pri vydržaní nejde o to, či je držiteľ dobromyseľný s ohľadom na právny poriadok ako taký, ale či ho môžeme považovať za nedobromyseľného vo vzťahu k vlastníkovi, ktorý má stratiť svoje vlastníctvo, teda či na jeho správaní k vlastníkovi je niečo odsúdeniahodného, čo spôsobuje, že spoločnosť nechce poskytnúť ochranu v jeho dlhodobej a vlastníkom nerušenej držbe. Súd sa v rámci skúmania otázky dobromyseľnosti zameriava na skúmanie poctivosti konania držiteľa z objektívneho hľadiska a nie na skúmanie (ne)existencie právneho titulu. Ako je už uvedené vyššie, je to dané tým, že na vznik držby nie je nevyhnutná existencia právneho dôvodu jej uchopenia a právny dôvod jej uchopenia je/môže byť len jedným z dôkazných prostriedkov, osvedčujúcich oprávnенosť držby. Pokiaľ platnosť právneho dôvodu uchopenia držby nie je rozhodujúcim kritériom pre skúmanie dobromyseľnosti držiteľa o oprávnенosti jeho držby, potom ani právny omyl nie je – z hľadiska platnosti a existencie právneho dôvodu uchopenia držby – rozhodujúci bez ohľadu na to, či je ospravedliteľný alebo neospravedliteľný. Neexistencia alebo neplatnosť právneho titulu teda sama o sebe nevyklučuje poctivosť konania konajúceho a jeho dobromyseľnosť v tom, že mu vec alebo právo patrí, a teda vzhľadom na jeho presvedčenie objektívne vzaté, koná v dobrej viere, t. j. ospravedliteľnom omyle o poctivosti nadobudnutia držby. Na základe uvedeného je možné aj naďalej zotrvávať na názore, že na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia – riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R 45/1986). Poctivosť konajúceho účastníka občianskoprávneho vzťahu má pri skúmaní dobromyseľnosti držiteľa nepochybne zásadnejší význam, ako (ne)existencia právneho titulu, ktorý právny predpoklad vydržania zákon de lege lata neustanovuje. Veľký senát z vyššie uvedených dôvodov nepovažoval za správny v podstate jediný argument, o ktorý sa novšia judikatúra (R 73/2015 a R 74/2015) opiera, a to, že „neznalosť jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona neospravedľuje – pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť“. Judikatúrna línia reprezentovaná týmito rozhodnutiami R 73/2015 a R 74/2015 je nielen zákonom de lege lata nepotvrdzujúca, ale je tiež v rozpore so zámerom, ktorý mal zákonodarca pri reforme právnej úpravy vydržania v roku 1950 (spružniť a uľahčiť vydržanie) a pri znovuzavedení inštitúcie vydržania v roku 1982 (ochrániť tzv. nedoložené právne vzťahy k nehnuteľnostiam), rovnako tak značne obmedzuje dosah vydržania a je neprimerane rigidná. Preto sa veľký senát priklonil k rozhodnutiam, ktoré fundamentálne reflektujú staršiu judikatúru (R 44/96), vychádzajúc pritom z interpretácie ust. § 134 ods. 1 v spojení s § 130 ods. 1 OZ, z ktorých ustanovení platný právny titul ako predpoklad pre dobromyseľnosť držiteľa, resp. oprávnенosť držby nevyplýva. Zároveň pritom rešpektoval účel vydržania, ktorým je uvedenie do súladu dlhodobého faktického stavu nepretržitej držby oprávnеным držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

12. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštalcie správne rozhodol, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po E. D., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom K. XXX, zomr. XX.XX.XXXX, keďže ich nikým nerušený po zákonom stanovenú dobu držal, nakladajúc s nimi ako s vlastnými objektívne presvedčený, že mu patria, pretože ich nadobudol poctivým spôsobom, ktorý je v súlade s dobrými mravmi, keďže za ne riadne zaplatil dohodnutú značne vysokú cenu.

13. Vychádzajúc z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými námietkami strán sporu v priebehu celého konania, o trovách prvostupňového, odvolacieho aj dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP žalobcom ako neúspešným vo veci ich priznal proti žalovanému v rozsahu 100 %.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).